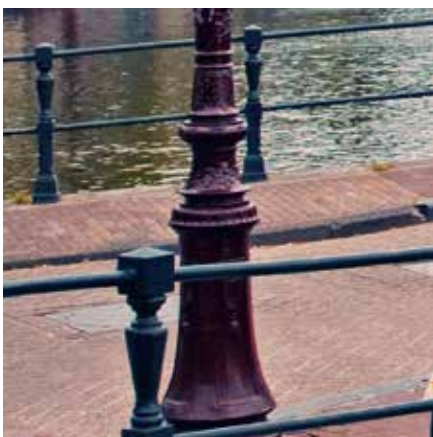

Jaarverslag 2015

Amsterdam, 6 april 2016

Amsterdams
Klimaat & Energiefonds

INHOUD

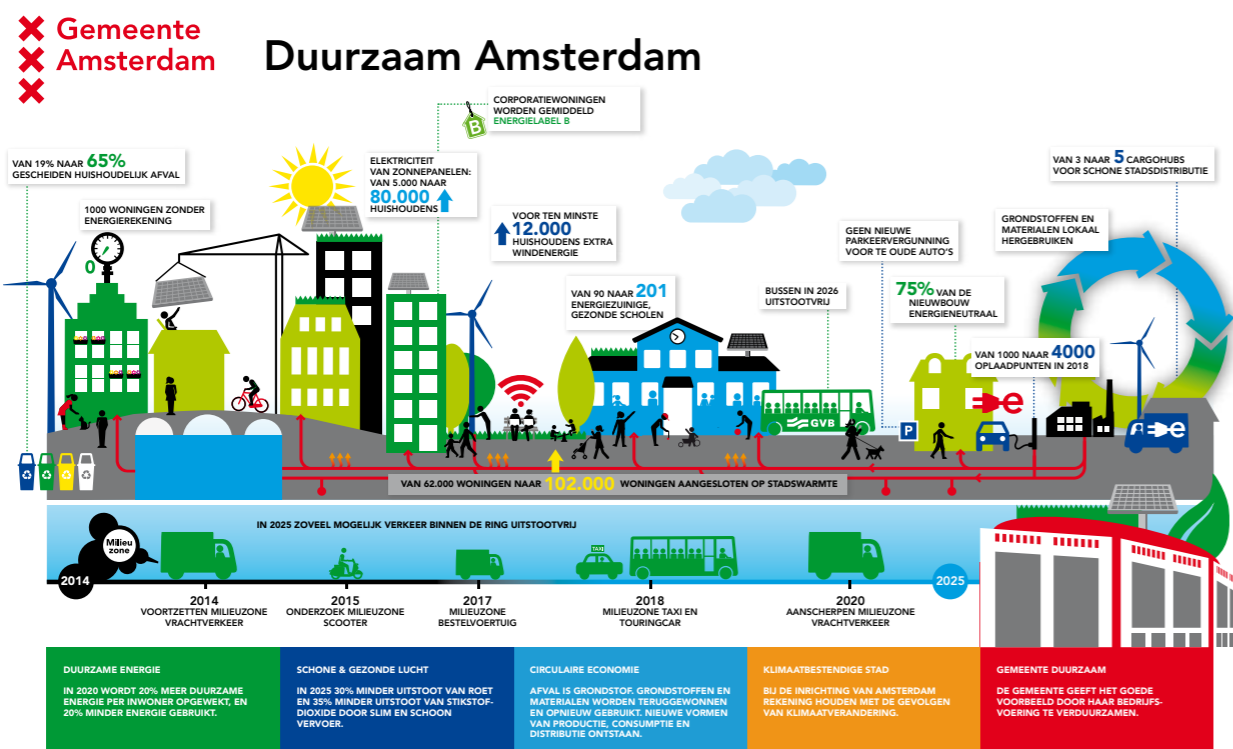
Missie	5
Prof. dr. ir. Pier Vellinga over klimaatop in Parijs	6
Verslag van de directie	9
Ontwikkelingen sinds de start	10
Rendement.....	12
Governance.....	13
Kosten organisatie AKEF	13
Overheidsbeleid	14
Vooruitzicht 2016	14
Tot slot	15
Project informatie	17
Vandebron.....	18
MisterGreen Fast Charging Network.....	19
International Campus Lelylaan	20
Greenspread Warmte.....	22
HuurDeZon.....	24
BigSolar	25
MisterGreen Lease	26
WKO de Hallen	27
OrangeGas Amsterdam.....	28
Amsterdam ArenA.....	29
Balans per 31 december 2015	32
Winst- en verliesrekening over 2015	33
Contactgegevens	34

Missie:

“Projecten in Amsterdam stimuleren die zorgen voor een significante CO₂-reductie”

Amsterdam wil de verduurzaming van de hoofdstad versnellen. Zij stelt zich ten doel om in 2020 20% meer duurzame energie te gebruiken en het energieverbruik met 20% te verlagen ten opzichte van 2013. Het Amsterdams Klimaat & Energiefonds is een van de middelen om dat doel te bereiken.

Het fonds investeert marktconform in projecten die aantoonbaar bijdragen aan energiebesparing, duurzame energieopwekking en energie-efficiency en werkt revolverend: met de opbrengsten die worden gerealiseerd uit de verkoop of herfinanciering worden nieuwe projecten mogelijk gemaakt. Het fonds opereert zelfstandig, op afstand van de gemeente, onder beheer van een professionele fondsbeheerder. Er is een bedrag van 45 miljoen euro gecommiteerd. Het fonds is opgezet als een Fonds voor Gemene Rekening (FGR).

Kijk op amsterdam.nl/duurzaam

Prof. dr. ir. PIER VELLINGA OVER DE KLIMAATOP IN PARIJS

Groot was de opluchting toen minister Fabius de hamer neer liet komen in Parijs. Na 30 jaar politiek geharrewar eindelijk internationale overeenstemming over het beperken van de menselijke invloed op het klimaat. Waarom heeft het zolang moeten duren? Was de wetenschap niet goed genoeg? Die indruk kon je krijgen wanneer je de kranten en de politici volgde die 25 jaar. Toch zijn de wetenschappelijke conclusies nu vrijwel gelijk aan die van 25 jaar geleden. Waarom kon Obama met China het voortouw nemen terwijl de Europese Unie al 20 jaar met beperkt succes bezig was met maatregelen voor duurzame energie en emissiehandel?

De grote hindernis in de internationale onderhandelingen, al sinds de jaren '90, was de Amerikaanse regering. De Verenigde Staten wilden geen internationale bemoeienis met hun energie- en CO₂-beleid. Daarnaast wilde de VS dat grote ontwikkelingslanden zoals China, India en Brazilië ook verplichtingen op zich zouden nemen. Terwijl deze landen eisten dat de geïndustrialiseerde landen als eerste stappen zouden zetten vanwege hun historische bijdrage aan het probleem. Dit heeft geleid tot 25 jaar stagnatie op klimaatgebied.

Waarom dan nu ineens een doorbraak? Drie zaken kwamen samen in Parijs. Ten eerste de economie: duurzame energie zoals wind en zon zijn qua prijs in de buurt gekomen van fossiele energie. Ten tweede de ultieme poging van Obama om zijn verkiezingsbelofte gestand te doen. Ten derde de effectieve diplomatie van de Fransen die 195 landen op een lijn kreeg.

President Obama kon voortgang maken omdat de grote niet-fossiele bedrijven inzagen dat duurzame energie een aantrekkelijke propositie is. Zij gingen hem steunen en compenseerden daarmee de jarenlange tegenwerking van de steenkool- en oliebedrijven. Ondertussen had China het belang van duurzame energie ontdekt in de strijd tegen luchtverontreiniging. En Frankrijk is als vanouds goed in de diplomatie.

Een stevig broeikasbeleid is ook niet niks. Overgaan op duurzame energie betekent een drastische verschuiving van geopolitieke machtsposities. Zo zullen het Midden-Oosten en Israël niet meer de aandacht krijgen van de VS die ze voorheen kregen vanwege de oliebelangen. Rusland zal het economisch zeer zwaar krijgen zonder de export van olie en gas en zal de Midden-Europese landen minder gemakkelijk onder druk kunnen zetten met het olie- en gaswapen. Ook voor de grote internationale bedrijven betekent het uitfasen van fossiele bronnen een enorme machtsverschuiving. Oliemaatschappijen stonden tot voor kort boven aan de waarde-piramide van internationale beursgenoteerde bedrijven. Zij zullen die positie niet graag opgeven. Eigenlijk is het een wonder dat Parijs gelukt is, want de gevestigde belangen zijn enorm. Maar de vraag is nu, wat betekent gelukt?

Het is belangrijk om onder ogen te zien dat de afspraken van Parijs zijn gemaakt op basis van vrijwilligheid. Er zijn geen juridische sancties indien de landen zich niet aan de afspraken houden, hooguit morele. Daarom

moeten wij ons afvragen: gaat dit wel lukken, is het echt serieus mogelijk het gebruik van fossiele brandstoffen de komende decennia uit te bannen?

Ja, dit gaat lukken. Net zoals het ook is gelukt de ozonlaag aantastende stoffen uit te bannen. Er is namelijk gewoon iets dat beter is en goedkoper. Duurzame energie heeft 25 jaar in de wachtkamer gezeten, maar dat was niet stilzitten. In zonnige landen is zonnestroom nu goedkoper dan fossiele stroom. Over tien jaar geldt dat ook voor Nederland. Voor wind op land geldt dat nu al. Wind op zee is weliswaar nog vrij duur, maar de prijs is in 5 jaar tijd gehalveerd tot ruim 10 eurocent per kilowattuur. Geef het nog vijf jaar steun en het concurreert met fossiele brandstoffen, ook zonder subsidie.

Die kostenreductie werkt net als bij computers en smartphones. Naarmate je er meer bouwt worden ze per stuk goedkoper en krachtiger. Dat zie je ook bij elektrische auto's. Over vijf jaar is een elektrische auto met een bereik van 300 km goedkoper in aanschaf en gebruik dan een benzineauto. Het is dan wel nodig dat er volume wordt gedraaid en ook de infrastructuur moet erop worden aangepast.

Naast private zijn hiertoe publieke investeringen nodig. Daarnaast is een consistente politieke steun noodzakelijk om de risico's voor ondernemers enigszins overzichtelijk te houden. Vaak zijn het de kleine tot middelgrote bedrijven, die met hun innovatieve aanpak moeten concurreren met gevestigde technieken van de grote bedrijven. Ook lopen ze vaak aan tegen verouderde regelgeving. En, last but not least, het is voor de innovatieve bedrijven vaak moeilijk om aan geld te komen wanneer de markt zich nog moet ontwikkelen.

Een ding is duidelijk: willen we de Parijse doelen halen dan zullen we enorme investeringen moeten doen. Alleen al voor de energietransitie gaat dat in Nederland om ruim 10 miljard euro per jaar aan private en publieke investeringen tezamen. En dat gedurende 30 jaar. Naast investeren in duurzame energie gaat het ook om investeren in de circulaire economie. Beide soorten investeringen hebben een terugverdientijd van 10 tot 20 jaar. Dat lijkt nu met die lage rente misschien best aantrekkelijk, maar de praktijk is anders. De traditionele banken vragen om een hogere return.

Het is daarom niet toevallig dat burgers zich verenigen in coöperaties om samen sterker te zijn. Maar ook in die situaties is het belangrijk geld bijeen te brengen voor de noodzakelijke investeringen. De innovatieve bedrijven en de coöperaties hebben het nog altijd moeilijk als ze aan geld willen komen, ook al is er een business case. De risico's worden door de traditionele banken als "hoog" ingeschat. Vaak omdat de banken nog onvoldoende kennis van de nieuwe technieken hebben. Duurzame decentrale projecten zijn vaak te klein om deze kennis te verwerven. Pensioenfondsen willen een beweging maken naar duurzame investeringen maar hebben ook niet het apparaat om kleine projecten te beoordelen.

Daarom is het zo belangrijk dat er fondsen zijn zoals het door de gemeente Amsterdam opgerichte Amsterdams Klimaat & Energiefonds (AKEF). Met iedere euro uit dit fonds wordt een veelvoud aan private investeringen gemobiliseerd, zie verderop in dit jaarverslag.

Inmiddels hebben meerdere provincies en gemeenten zo'n energie- of duurzaamheidsfonds opgezet. Het zijn veelal revolverende fondsen waarbij de opbrengsten van de investeringen terugvloeien naar het fonds. De kracht van deze lokale en regionale fondsen is de gerichtheid ervan. Het gaat om verhoging van de grondstoffen efficiency, om CO₂ of om duurzame energie. De fondsmanagers zijn daarbij veel meer dan bankiers. Het zijn "financial engineers" die ondernemers en coöperaties helpen een business case te maken en ook daarna betrokken blijven bij het project om het te doen slagen.

Dit is ook opgemerkt op EU-niveau. Een recent rapport van de Europese Commissie noemt de opzet van regionale en lokale fondsen een zeer effectief instrument voor het aanjagen van investeringen in een duurzame economie (European Commission Expert Working Group: Research and Innovation Policy Framework for Green Growth and Jobs, 2016). Het gaat hierbij om het belang van "regional smart specialization". Hierbij worden lokale vragen en mogelijkheden gekoppeld aan lokale innovatiecapaciteit en middelen. Het gaat om het op gang brengen van de lokale of regionale economie richting duurzaamheid. Natuurlijk gaat dat in de eerste plaats om lokale excellentie en lokale werkgelegenheid, maar iedereen weet: iets verderop ligt een mondiale markt voor producten en diensten die duurzaam zijn.

De Parijse doelen gelden immers voor de hele wereld. De markt is bijna oneindig of het nu gaat om slimme windturbines, zonnecellen, bio-vergisting, slimme meters, waterzuivering of hergebruik van grondstoffen en alles wat daarbij hoort. De technologie om de Parijse doelen te halen is er, of is beschikbaar op armlengte. Het gaat nu om de introductie van slimme producten en diensten en om de verlaging van de kosten per eenheid. Het gaat nu om het ondersteunen van de ondernemers en coöperaties die dit ook zien, met risicomiddelen. Het AKEF-model is een mooi voorbeeld, maar opschaling is absoluut nodig willen we de Parijse doelen halen en onze internationale marktpositie optimaal ontwikkelen.

Hiertoe moet natuurlijk ook de regelgeving worden aangepast aan de eisen die een duurzame samenleving stelt. Gelukkig zijn er niet alleen maar remmers in deze wereld. Een toenemend aantal bedrijven en politici ziet dat: wat ooit is begonnen vanuit ecologische bezorgdheid is nu de grootste banenmotor van ons land. Duurzaamheid is een drijvende economische kracht in zichzelf. Dit verslag laat zien hoe dat werkt op de schaal van Amsterdam en laat tegelijk zien hoe het kan werken voor heel Nederland.

Prof. dr. ir. Pier Vellinga
Hoogleraar klimaatverandering
Wageningen en Vrije Universiteit Amsterdam.

Verlag van de directie

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Het Amsterdams Klimaat & Energiefonds (AKEF) is op 4 juli 2013 tot stand gekomen. Het fonds is opgericht met als primaire doelstelling een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsambitie van de Gemeente Amsterdam. Het AKEF doet dit door het ter beschikking stellen van financiële middelen aan initiatieven op het gebied van energiebesparing, duurzame energieopwekking en energie-efficiency. Het fonds biedt met name een interessante oplossing voor projecten die zich in de realisatiefase bevinden. Bovendien kan het fonds langlopende financiering aanbieden.

Het AKEF verstrekt risicodragende financiering in de vorm van leningen, garanties en/of aandelenkapitaal met een maximum van € 5 miljoen per project. Het fonds verstrekt nadrukkelijk geen subsidies maar uitsluitend marktconforme financieringen.

Alleen projecten die een aantoonbare significante CO₂-reductie teweegbrengen komen in aanmerking voor financiering. Ook moeten projecten aantoonbaar een bijdrage leveren aan de Energiestrategie Amsterdam 2040. In de duurzaamheidsagenda van 2015 stelt de gemeente Amsterdam de verduurzaming van de hoofdstad verder te willen versnellen; "In 2020 kent Amsterdam 20% meer duurzame energie en 20% minder energiegebruik dan in 2013."

Ontwikkelingen sinds de start

Op 3 oktober 2013 is het AKEF feestelijk gelanceerd tijdens een druk bezochte bijeenkomst in de Amsterdam Arena. Allereerst zijn PV-panelen op het dak van de Amsterdamse Arena gefinancierd en gerealiseerd. Daarna heeft het AKEF nog vele financieringsaanvragen in behandeling genomen. Nadat in 2014 al zeven transacties tot stand waren gekomen zijn er in 2015 vier nieuwe financieringen toegekend ter grootte van in totaal € 8,6 miljoen. In het eerste kwartaal van 2016 is daar nog een nieuwe transactie van € 2,5 miljoen aan toegevoegd. Dit brengt het totaal aan toegekende financieringen inmiddels op € 24,2 miljoen. Daarnaast wordt nog gewerkt aan de afwikkeling van financieringen van in totaal € 5,6 miljoen waarvoor reeds goedkeuring is ontvangen.

Ondersteuning nodig voor bijschaven businessplannen

Een veelbelovend en interessant initiatief gaat niet altijd gepaard met een goed en gedegen businessplan. Bij de uitwerking van het businessplan spelen de portfoliomanagers van het AKEF dan ook vaak een ondersteunende rol. De kennis en ervaring van de portfoliomanagers komt in deze gevallen goed tot zijn

MICHIEL PETERS

Analist AKEF

"De portfoliomanagers van het AKEF krijgen naast kant en klare business plannen ook ondernemers met ruwe ideeën waardoor je zelf mee kon denken over het businessplan naast de financiering ervan. Hierdoor was je, ook als analist, nauw betrokken bij de investeringen."

recht, waardoor een impuls wordt gegeven aan de ontwikkeling van deze veelbelovende nieuwe markt voor duurzaamheidsprojecten.

In dit licht bezien lijkt de oprichting van een nieuw, apart en revolverend ondersteuningsfonds zinvol. Ontwikkelaars van kansrijke initiatieven kunnen daar professionele ondersteuning inkopen voor het opwaarderen van hun plannen tot volwaardige financieringsaanvragen. De kosten die ermee gepaard gaan, kunnen onderdeel uitmaken van de financieringsaanvraag richting het AKEF.

De aanwas van nieuwe projecten blijft goed en de vraag naar financiering voor duurzaamheidsprojecten in Amsterdam is groot. Er wordt veel samengewerkt met andere fondsen met het oog op kennisuitwisseling en het ontwikkelen van 'best practices'.

Focus op projecten die leiden tot schaalvergroting

De portfoliomanagers richten hun aandacht vooral op initiatieven die door bundeling voldoende schaal creëren en/of repliceerbaar zijn. Daarbij wordt vooral gezocht naar toegewijde partijen om het risico van de langere terugverdientijden te beperken.

Een voorbeeld van zo'n initiatief is Greenspread Warmte. Dit bedrijf heeft een portefeuille WKO's van Nuon overgenomen en zich daardoor ontwikkeld tot een gespecialiseerde assetmanager van duurzaam opgewerkte warmte. In 2015 stelde AKEF een financiering ter beschikking van € 1,3 miljoen. Naar verwachting zal Greenspread Warmte binnenkort betrokken zijn bij meerdere nieuwe projecten in Amsterdam.

IVO TUKKER

Analist AKEF

"Als analist heb ik meegewerkt aan een aantal transacties van pitch tot closing. Wat ik bijzonder vond aan mijn stage bij het AKEF is de flexibiliteit van het fonds: Geen investering die we hebben gedaan is hetzelfde, de financiering kon zo worden ingericht dat deze optimaal werd voor alle stakeholders."

Rente verder gedaald

Het fondsreglement van het AKEF schrijft een minimum rendementseis van 7,0% per jaar voor. Afhankelijk van het risicoprofiel van de transactie wordt dit verhoogd met een risico-opslag. In de periode sinds de start van het fonds in 2013 is de rente echter verder gedaald zonder aanpassing van de minimum rendementseis. Voor bewezen technologieën zoals zon PV blijkt het AKEF veelal niet concurrerend. Dit betekent dat het AKEF zich voor dit soort projecten vooral is gaan richten op het verstrekken van achtergestelde leningen en eigen vermogen. Naast deze projecten is er voldoende aanbod van jongere energie-transitie technologieën en initiatieven op het gebied van de circulaire economie.

Vaak wordt een financieringsconstructie ingezet waarbij de lening, nadat het project zich in 1-3 jaar heeft

bewezen, kan worden geherfinancierd met een laagrentende lening. Daarbij is vooral kennis van de herfinancieringsmarkt relevant. Dit concept, waarbij AKEF in eerste aanleg het grootste deel van de lening verzorgt, komt tegemoet aan de wens van veel initiatiefnemers.

Rendement

Financieel rendement 2015 bedroeg 2,5%

Het netto resultaat van het fonds bedroeg in het verslagjaar € 339.711 (2014: € 329.787). Ten opzichte van het gewogen gemiddeld geïnvesteerde bedrag van € 13,7 miljoen, betekende dit een rendement van 2,5%. Het resultaat over 2015 werd gedrukt door het treffen van een voorziening in verband met een verstrekte financiering voor de ontwikkeling van een biomassa powerplant.

De behaalde resultaten worden aan het fondsvermogen toegevoegd waardoor het beschikbare fondsvermogen is gegroeid naar € 45,7 miljoen.

Maatschappelijk rendement uitgedrukt in verwachte CO₂-reductie

Naast het financieel rendement wordt het maatschappelijk rendement van het fonds gemeten. Dit wordt primair uitgedrukt in het aantal gereduceerde kg CO₂ per gemiddeld geïnvesteerde euro. Ten behoeve van de prioritering van de transacties wordt door het fondsmanagement ook gekeken naar aspecten zoals bevordering van werkgelegenheid, voorkoming van uitstoot van fijnstof en relevantie voor de energietransitie.

JOHN APESOS

Managing Director & Co-Founder GROWx

“We willen stadslandbouw versnellen door zogenaamde vertical farms te bouwen en te exploiteren. Met de financiële steun van AKEF en Nationaal Groenfonds, zal GROWx de eerste commerciële vertical farm in Nederland realiseren. De vertical farm produceert kruiden en salades die op bestelling worden geteeld voor chef-koks in Amsterdam. Samen met toonaangevende tuinbouw leveranciers uit Noord-Europa brengen AKEF en het GROWx team innovatieve landbouw technologie binnen de ring van Amsterdam.”

Voor de berekening van de impact van de financiering op de totale verwachte CO₂-reductie wordt rekening gehouden met de looptijd van de financiering. De looptijden van de verstrekte financieringen verschillen per transactie. De doelstelling voor het gehele fonds is minimaal 2 kg CO₂-reductie per jaar per gemiddeld geïnvesteerde euro.

Ten behoeve van de verstrekte financieringen zijn voor elk project aannames gemaakt over de verwachte CO₂-reductie. Door de verwachte CO₂-reductie in kg te relateren aan de verwachte looptijd van de verstrekte financieringen wordt met de bestaande portefeuille een CO₂-reductie verwacht van 385 kton. Op de

ondernemingen waar een financiering aan wordt verstrekt, rust een rapportageverplichting. Na afwikkeling van de financiering dient door een externe partij de daadwerkelijk gereduceerde CO₂ te worden vastgesteld.

Governance

Privium Fund Management BV is de beheerder van het AKEF. Privium beschikt over een vergunning als beheerder van beleggingsinstellingen als bedoeld in artikel 2:65 lid 1 sub a Wft en staat onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

De portfoliomanagers zijn verantwoordelijk voor het selecteren, structureren en monitoren van de financieringsaanvragen.

Circle Partners treedt op als administrateur van het fonds en voert de directie van de Stichting Bewaarder Amsterdams Klimaat & Energiefonds. In 2015 heeft Circle Partners een on site review bij het AKEF uitgevoerd. De beheerder van het AKEF heeft in 2015 de jaarlijkse review uitgevoerd op Circle Partners.

Naast de beheerder, de portfoliomanagers en de Stichting Bewaarder speelt de Investeringscommissie (IC) een belangrijke rol bij het managen van het AKEF. De IC is een onafhankelijk orgaan dat toezicht houdt op het fonds. Regelmatig komt zij bijeen om financieringsvoorstellen van de portfoliomanagers te beoordelen. De commissie bestaat momenteel uit vier leden. Het vijfde lid, mevrouw A. Klein, heeft zich in het vierde kwartaal van 2015 teruggetrokken als lid van de commissie, omdat ze deze rol niet meer kon combineren met haar reguliere werkzaamheden. De vacature zal zo spoedig mogelijk worden opgevuld. In 2015 is de commissie vijf maal bijeengekomen voor een formele IC vergadering. De vergaderingen worden genotuleerd en de notulen worden afgetekend door de voorzitter van het IC en een directielid van de beheerder.

FREERK BISSCHOP

Voorzitter investeringscommissie AKEF

“De investeringen in 2015 zijn goed gevarieerd en gespreid en conform de doelstellingen van het fonds. Onze suggesties, voorwaarden en besluiten zijn steeds met zorg uitgewerkt en opgevolgd door het fondsmanagement van het AKEF.”

Kosten organisatie AKEF

De vaste beheervergoeding aan de fondsbeheerder bedraagt 1,5% per jaar over het daadwerkelijk geïnvesteerd vermogen. De beheervergoeding wordt berekend over het oorspronkelijk geïnvesteerde bedrag minus afboekingen en desinvesteringen (waaronder aflossingen en verkoopopbrengsten) en eventuele afschrijvingen.

In de verslagperiode is voor een bedrag van € 206.389 (2014: € 69.595) aan beheervergoedingen toegekend. Deze vergoeding zal groeien naarmate het geïnvesteerd vermogen toeneemt.

Overheidsbeleid

De energietransitie heeft vooral baat bij het scheppen van heldere voorwaarden voor het investeringsklimaat en een stabiele wetgeving. Zo blijft bijvoorbeeld de bestaande stimuleringsregeling duurzame energie (SDE) van belang voor de grootschalige realisatie van nieuwe, duurzame opwekkingscapaciteit. Het is zonder meer positief dat het budget 2016 voor deze subsidie aanzienlijk is uitgebreid door minister Kamp (van € 3,5 miljard in 2015 naar € 8 miljard in 2016). De grootschalige uitrol van zonne-energie en technologieën voor decentrale energieopslag komt daarmee binnen bereik. Het AKEF verwacht in 2016 meer aanvragen te zullen krijgen voor projecten die gebruik maken van de SDE-regeling.

Vooruitzicht 2016

Ook in 2016 verwacht het AKEF een actieve rol te spelen bij de ondersteuning van initiatiefnemers van duurzame energie- en besparingsprojecten. De vraag naar financiering blijft zich positief ontwikkelen. De verwachting is dat het fonds in 2016 voor een bedrag van € 10 tot 15 miljoen in nieuwe projecten zal investeren. De pijlpijn van initiatieven is groot. Het daadwerkelijk tot closing brengen van transacties neemt soms veel tijd in beslag waardoor een vertragingseffect ontstaat.

Om de meeste impact te halen uit haar financieringen, streeft het AKEF naar een maximale hefboomwerking door het aantrekken van co-financieringen. Ten opzichte van door AKEF toegekende financieringen van € 21,7 miljoen staan financiële verplichtingen van € 105 miljoen door andere partijen. Dat betekent een hefboomwerking van 484%.

WILLEM-JAN SCHUTTE

Managing partner Stecc

"De actieve participatie van het AKEF en haar investment team is doorslaggevend voor het slagen van duurzame energie initiatieven die de energietransitie versnellen binnen Amsterdam."

Vanwege het toegenomen aantal financieringen binnen het AKEF gaat de beheersrol ook tijd en aandacht vergen. Als alle nieuwe investeringsmogelijkheden opgevolgd dienen te worden, dan zal er extra geïnvesteerd moeten worden in de bedrijfsvoering van het fondsmanagement.

Vanwege de ingezette daling van kosten van schone technologie en de toegenomen aandacht voor de noodzaak van de energietransitie (mede als gevolg van het Klimaatakkoord Parijs en de Urgenda rechtszaak) is het momentum aanwezig om met een grotere organisatie juist nu aanzienlijk meer impact te kunnen maken.

Naar verwachting zullen in 2016 ook de eerste herfinancieringen gaan plaatsvinden.

TOT SLOT

Het AKEF vraagt en krijgt van diverse ondernemers en initiatiefnemers terugkoppeling over de werking van het fonds en de prestaties van de portfoliomanagers. Deze terugkoppelingen van ondernemers zijn overwegend positief. Dit motiveert het hele team om met veel energie aan de AKEF-opgave te blijven werken.

Wij willen al onze stakeholders en dan met name de Gemeente Amsterdam, de ondernemers maar ook de medewerkers danken voor hun inzet en het in ons gestelde vertrouwen. Wij vertrouwen erop dat wij ook in 2016 een bijdrage kunnen leveren aan de energietransitie in Amsterdam.

Amsterdam, 6 april 2016

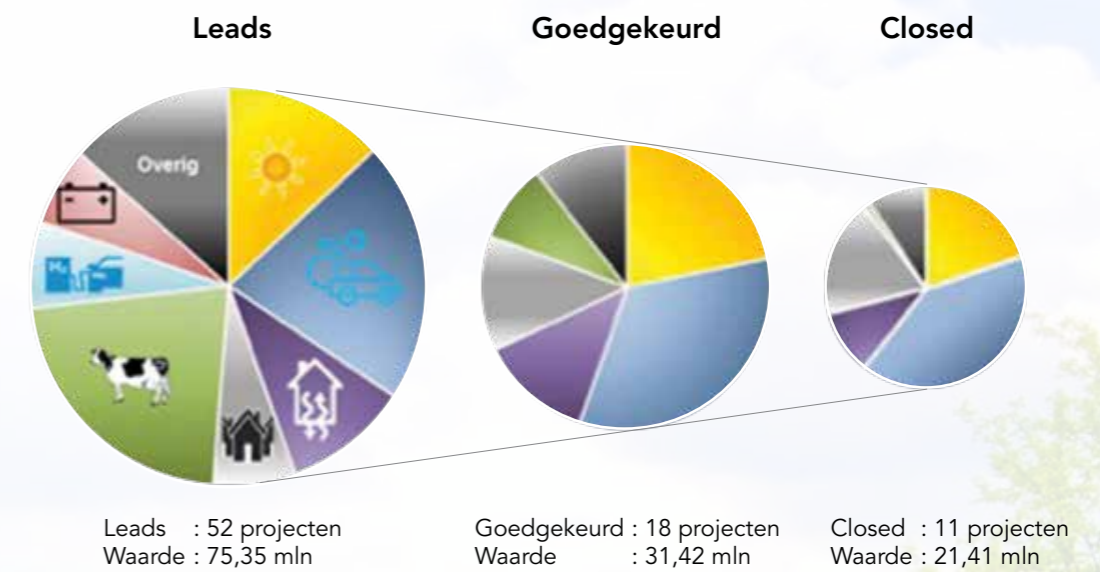
Directie Privium Fund Management en Portfoliomanagers Amsterdams Klimaat & Energiefonds

Project informatie

Inmiddels heeft het AKEF ruim 100 financieringsaanvragen ontvangen en verwerkt. Daarvan zijn er per verslagdatum 11 toegekend en afgerond. Vier aanvragen zijn reeds goedgekeurd door de investeringscommissie en zijn in de afrondende fase. In de pijplijn van 52 projecten is het AKEF in actieve onderhandeling met circa 15 initiatieven.

INVESTERING

- Zon
- WKO
- Biomassa
- Energieopslag
- Mobiliteit
- Gebouwde omgeving
- Waterstof
- Overig

Hierna volgt een overzicht van alle projecten waar het AKEF een financiering aan heeft verstrekt.

VANDEBRON

Het Amsterdamse Vandebtron is een snelgroeïende duurzame energieleverancier met ruim 60.000 klanten. Vandebtron zorgt dat Amsterdammers direct bij de bron (bijvoorbeeld een windmolen in de Amsterdamse haven, een zonnepark op het IJ of een bio-energiecentrale in de haven van Amsterdam) hun energie kunnen inkopen.

Technische belemmeringen of gebrek aan financiële middelen verhinderen dat Amsterdammers op eigen locatie kunnen investeren in een zonne-energie installatiesysteem of een warmtepomp. Via Vandebtron kunnen ze toch overstappen op duurzaam opgewekte energie.

Het AKEF ondersteunt Vandebtron met een achtergestelde financiering. Daarbij zijn concrete doelstellingen geformuleerd voor zowel de groei van het aantal klanten in Amsterdam als de groei van het aantal contracten met lokale energieproducenten. Hiermee ondersteunt het AKEF de Duurzaamheidsagenda van de gemeente Amsterdam.

Aanvrager	Vandebtron Energie B.V.
Datum closing	1 februari 2016
Betrokken partijen	Aandeelhouders (meerdere partijen), Rabobank
Hoofdsom	€ 2.000.000

MISTERGREEN FAST CHARGING NETWORK

MisterGreen Fast Charging Network heeft een lening van het AKEF gekregen van € 1.000.000 voor de bouw van snellaadstations in de nabijheid van Amsterdam. Zes snellaadpunten zijn inmiddels gerealiseerd (april 2016). Binnen drie maanden volgen er nog eens zes.

Een van de snellaadpunten is te vinden tussen Amsterdam en Utrecht, bij pompstation Haarrijn. Het station is gesponsord door BMW en Travelcard. Mede door deze sponsorgelden, kan MisterGreen de AKEF lening terugbetalen. De snellaadpunten zijn namelijk nog niet rendabel. Zodra er 30.000 volledig elektrische auto's rondrijden in Nederland, bereikt MisterGreen haar break-even punt. Begin 2016 stond de teller op 10.000.

Aanvrager	MisterGreen
Datum closing	23 oktober 2015
Betrokken partijen	Aandeelhouders: Mark Schreurs, Florian Minderop
Hoofdsom	€ 1.000.000

FLORIAN MINDEROP

Mede-oprichter MisterGreen

"Het AKEF heeft in ons project vertrouwd. Ze zijn een aanjager geweest. Bovendien hebben ze ons geïntroduceerd in hun netwerk waardoor we nieuwe deals hebben kunnen sluiten."

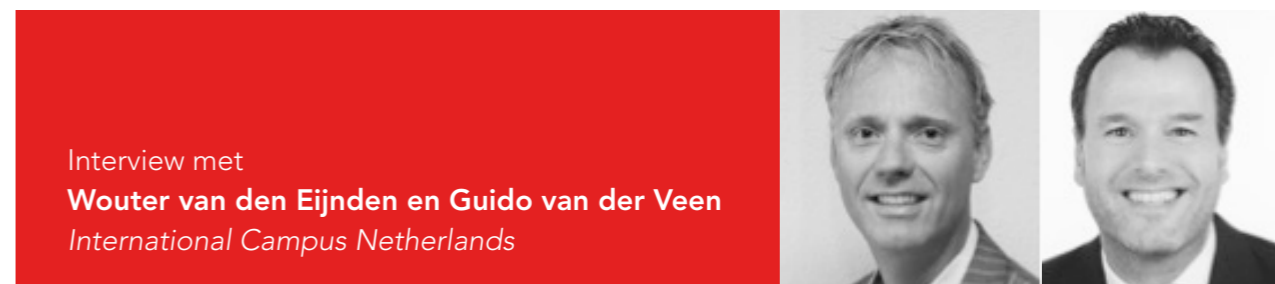

INTERNATIONAL CAMPUS LELYLAAN

International Campus (IC) bouwt momenteel 869 duurzame starterswoningen aan de Lelylaan in Amsterdam. Het AKEF heeft aan dit project een constructielening verstrekt. Begin zomer 2017 worden de eerste woningen opgeleverd.

Bij dit project heeft de ontwikkelaar zich niet alleen gericht op reductie van de CO₂-uitstoot maar in het bijzonder ook op het optimaliseren van de woonlasten. Een specifiek ontworpen leidingensysteem met individuele bemeting voor de gebruikers heeft een zeer positief effect op de energierekening van de bewoners.

Aanvrager	IC Netherlands B.V.
Datum closing	11 december 2015
Betrokken partijen	IC Netherlands B.V., Stichting DUWO, NIBC, SBB Bouwgroep, BNG
Hoofdsom	€ 4.000.000

IC Netherlands (IC) is een ontwikkelaar/belegger die zich richt op studentenhuysvesting en starterswoningen voor young professionals. Het nog jonge bedrijf is opgericht door Wouter van den Eijnden samen met het Duitse International Campus AG. Met Guido van der Veen leidt Wouter het bedrijf. IC bouwt momenteel 869 duurzame starterswoningen aan de Lelylaan in Amsterdam. Het AKEF heeft aan dit project een constructielening verstrekt. Begin zomer 2017 worden de eerste woningen opgeleverd.

Wouter: "Nederland trekt steeds meer internationale studenten. Mede daardoor is er in de grote studentensteden veel vraag naar studentenwoningen. Daarnaast is er voor afgestudeerden in Amsterdam geen aansluiting op de woningmarkt. Daarom zijn we met het project aan de Lelylaan begonnen."

IC werkt samen met Stichting DUWO, de grootste studentenhuysvester van Nederland. Wouter: "In campuscontracten van DUWO staat dat een student zes maanden na afstuderen de studentenwoning moet verlaten. Het betekent dat een student terug gaat naar zijn ouders of anderszins, want er is geen betaalbare vervolgwoning beschikbaar. Deze 'brain drain' gaat IC tegen."

Guido voegt eraan toe: "In het algemeen geldt dat investeringen gericht op duurzaamheid de betaalbaarheid van gebouwen onder druk zetten. De lening van AKEF zorgt dat de huren betaalbaar blijven."

Op het moment dat IC haar plannen voor de bouw van het appartementencomplex aan de gemeente Amsterdam voorlegde, gold een landelijke EPC ('energieprestatiecoëfficiënt', een index die de energetische efficiëntie van nieuwbouw aangeeft) van 0,6. IC ging in haar plannen voor de Lelylaan al uit van een EPC van 0,4.

Guido: "De lening van het AKEF heeft vroegtijdig in de ontwikkeling bijgedragen aan een extra duurzame ambitie van het project. Zo krijgen alle bewoners een app waarmee ze hun energieverbruik kunnen monitoren en kan een bewoner van het woningcomplex gebruikmaken van een elektrische deellauto of -scooter. Op deze manier dragen IC en AKEF samen bij aan een mooiere wereld met een lagere CO₂-uitstoot."

Bij de bouw van het appartementencomplex is IC uitgegaan van de trias energetica. Guido: "Er wordt gebruikgemaakt van restwarmte om de woningen te verwarmen. We zorgen voor energiebesparing door het warmtedistributienet te voorzien van individuele warmtemeters, want inzicht in het eigen gebruik leidt doorgaans tot een lager verbruik. De derde peiler van de trias energetica - efficiënter gebruik van fossiele bronnen - passen we toe door isolatie van gevel en dak van het gebouw."

"In de gesprekken met het AKEF ging het met name om de CO₂-besparing van ons duurzame gebouw met stadsverwarming ten opzichte van een traditioneel gebouw met gasgestookte cv. Toen bleek dat die berekening viel binnen de doelstelling van het fonds, ging het snel" aldus Wouter. "Het AKEF team is erg slagvaardig. De portfoliomanagers van het AKEF zorgden dat contracten vlot werden opgesteld."

GREENSPREAD WARMTE

Greenspread Warmte is een jong bedrijf dat sinds 1 april 2015 met behulp van bodemenergie en warmtepompinstallaties warmte levert in de winter en koeling in de zomer aan huishoudelijke en zakelijke afnemers, verspreid over 21 projecten in Nederland. De techniek staat bekend als Warmte Koude Opslag (WKO).

Begin 2016 heeft het AKEF een achtergestelde lening verstrekt aan Greenspread Warmte om de overname van een groot WKO-klientenbestand van Nuon te ondersteunen. Met de financiële steun heeft Greenspread Warmte de bedrijfsvoering opgezet voor het project.

Aanvrager	Greenspread B.V.
Datum closing	1 april 2015
Betrokken partijen	Greenspread, NUON, Triodos, Greencrowd
Hoofdsom	€ 1.300.000

Interview met
Martin Marquering
Directeur Greenspread Warmte

Greenspread Warmte is opgericht vanuit Greenspread, een organisatie die decentrale energieprojecten realiseert en exploiteert. Oprichter Martin Marquering: "We willen duurzame energie concreet maken. Omdat duurzame energieprojecten doorgaans kleinschalig zijn, ligt de nadruk op lokale projecten."

Begin 2016 heeft Greenspread Warmte 2.756 WKO-klienten van Nuon overgenomen. De overname was mogelijk mede dankzij een lening van het AKEF. Met deze financiële steun heeft Greenspread Warmte de bedrijfsvoering kunnen opzetten voor het project. Martin: "De samenwerking met het AKEF was zeer constructief. Vanaf het eerste gesprek dacht het AKEF echt met ons mee. De instelling die ze uitstraalden, was dat je een uitdaging samen oppakt."

De Senior Loan is afgesloten bij Triodos. Daarna is bij het AKEF een achtergestelde lening aangevraagd: "We hebben overwogen om financiering via private equity partijen te doen. Maar nu zijn we blij dat het Amsterdamse fonds mede-financierder is. Zo zijn we niet gebonden aan meerdere aandeelhouders in ons warmtebedrijf en doen we zaken met een beperkt aantal kredietverstrekkers." Martin vervolgt: "Het was meteen duidelijk dat Triodos en AKEF eerder hebben gepraat met elkaar. Er was een klik tussen beide partijen."

Om alle 2.756 ex-Nuon klanten te kunnen helpen, waren onder andere een helpdesk nodig en een team van technische experts die toezicht houden op de installaties. Bij alle klanten wordt namelijk regelmatig gecontroleerd of de WKO goed is afgesteld. Martin: "Dat is belangrijk want om optimaal rendement te halen uit de warmtepompinstallaties, moet je ze aanpassen aan de weersomstandigheden. Tweederde van de 4.000 WKO-projecten in Nederland draait niet goed omdat men de installaties niet goed in de gaten houdt. We proberen onze klanten dan ook zo veel mogelijk te betrekken bij hun eigen energievoorziening."

60% van de huidige omzet van Greenspread Warmte komt uit projecten in Amsterdam. Zo onttrekken Mövenpick, het Bimhuis en de Oosthandelkade allemaal met WKO's warmte uit het IJ. In Osdorp is een winkelcomplex waarvan alle winkels met WKO warmte onttrekken aan de bodem. En binnenkort komen er 14 projecten met 1.000 klanten van een woningstichting bij.

Greenspread Warmte merkt dat het AKEF vertrouwen heeft in hun vermogen om kennis en ervaring op het vlak van warmteprojecten te bundelen en daarna initiatieven schaalbaar te maken. Zo ondersteunt het AKEF ook de verkenning die Greenspread met projectontwikkelaars is aangegaan op het gebied van het verduurzamen van huizenblokken. Martin: "Momenteel denken we samen met projectontwikkelaars na over het verduurzamen van warmteleveringsinstallaties. Mogelijkheden die we verkennen, zijn WKO, gaswarmtepompen en zonnepanelen of -collectoren op daken."

Martin is van mening dat er een nieuwe fase is aangebroken. "De crisis is (bijna) achter de rug. De overheid is een slag aan het maken. En ook traditioneel denkende partijen zijn nu van mening dat het anders moet. Het moet zich nog wel allemaal verzilveren." Martin concludeert: "We moeten van het gas af. Dat realiseert de overheid zich ook."

HUURDEZON

Het AKEF heeft begin december 2014 een achtergestelde lening van € 0,5 miljoen verstrekt aan HuurDeZon voor de realisatie van zonne-installaties op 1.000 huurwoningen. Inmiddels zijn er bijna 600 systemen geplaatst. Dit jaar zal de bouw van het project worden afgerond.

De - voornamelijk sociale - huurders die deelnemen aan het project, kunnen terugkijken op een zonnig 2015. Samen bespaarden ze in een jaar al enkele tienduizenden euro's op stroomkosten en meer dan 300 ton CO₂ uitstoot.

Voor het HuurDeZon projectteam was 2015 een uitdagend jaar. Er is veel tijd en moeite besteed aan het bereiken en informeren van de huurders, een taak die veel intensiever bleek dan voorzien. Ook moest er slim worden omgegaan met het beperkte budget en moesten er oplossingen worden getroffen voor vertraging in de uitrol. Ondertussen gaat de bouw van installaties door. Ook krijgen een aantal monumentale appartementengebouwen in Amsterdam HuurDeZon zonnepanelen, wat ongetwijfeld gepaard zal gaan met technische uitdagingen.

Michiel Sluimers, directeur HuurDeZon: "Het AKEF blijft goed betrokken bij het project onder andere door te helpen bij belangrijke financieringsbeslissingen. Ook speelt het AKEF een belangrijke rol bij de introductie van mogelijke partners en financieringspartijen voor nieuwe projecten buiten de regio Amsterdam."

Aanvrager	HuurDeZon B.V.
Datum closing	4 december 2014
Betrokken partijen	De Zonnefabriek, BNG en AIF
Hoofdsom	€ 500.000

BIGSOLAR

BigSolar biedt particulieren een leaseconcept voor zonnepanelen en LED-verlichting. Het AKEF heeft gefaciliteerd dat BigSolar een spv ('special purpose vehicle') kon oprichten die 2.100 installaties beheert, bestaande uit PV, LED en smart monitoring.

In 2015 is BigSolar gelanceerd. Enkele honderden klanten zijn een feit. Er blijkt een duidelijke behoefte in de markt te zijn om zonder grote investering vooraf schone energie op te kunnen wekken vanaf het eigen dak.

De dalende energieprijzen in 2015 en de energiebelasting verlaging per 1 januari 2016, hebben BigSolar bewogen om de operationele-lease propositie te veranderen in een financial-lease propositie. BigSolar kan hierdoor een nog sterkere propositie aanbieden.

Aanvrager	BIG Energy B.V.
Datum closing	1 oktober 2014
Betrokken partijen	Stichting Doen, Triodos, Provincie Fonds Overijssel, PDENH, BOM
Hoofdsom	€ 2.250.000

PHILIP ELIAS

Mede-oprichter BigSolar

"AKEF heeft met constructieve support en duidelijk persoonlijke aandacht in grote mate bijgedragen aan het realiseren van deze nieuwe structuur."

MISTERGREEN LEASE

Het AKEF heeft achtergesteld vermogen gecreëerd voor MisterGreen Lease. Hiermee is een bankfinanciering rond gekomen voor de aanschaf van elektrische wagens. Het doel was om er 150 met een gemiddelde waarde van € 40.000 te kopen. Het zijn er 170 met een gemiddelde waarde van € 70.000 geworden.

Het gewijzigde uitgavenpatroon werd veroorzaakt door een grotere vraag naar Tesla's dan aanvankelijk verwacht. Met de introductie van nieuwe modellen van andere fabrikanten is de verwachting gerechtvaardigd dat de gemiddelde waarde zal dalen maar dat het volume zal toenemen.

Aanvrager	MisterGreen Lease B.V.
Datum closing	18 juli 2014
Betrokken partijen	Aandeelhouders: Mark Schreurs, Florian Minderop
Hoofdsom	€ 4.000.000

MARK SCHREURS

Mede-oprichter MisterGreen

“De vraag naar lease van elektrische auto's blijft toenemen. Het gaat boven verwachtingen! We hebben meer financiering nodig zodat we ons wagenpark verder kunnen uitbreiden. Helaas hebben we de leenlimiet bereikt die het AKEF hanteert. We zouden die limiet graag verhoogd zien worden, want de vraag naar lease van elektrische auto's blijft toenemen.”

WKO DE HALLEN

De Hallen is een multifunctioneel centrum van 15.000 m², gevestigd in de oude tramremise in Amsterdam-West. Het AKEF heeft de technische installatie gefinancierd die de warmte en koude leveren in het complex.

Sinds de officiële opening in januari 2015 is De Hallen als multifunctioneel centrum een van de populairste plekken van Amsterdam geworden. Zo is deze in 2015 opgenomen in de Lonely Planet als een van de beste plekken om te bezoeken. Meer dan 2 miljoen mensen zijn bij De Hallen langs geweest waardoor ook de exploitatie voor de huurders van De Hallen zeer succesvol is. In 2015 heeft het ontwikkel- en bouwteam van De Hallen verschillende prijzen ontvangen, waaronder de prestigieuze Europa Nostra Prijs 2015.

Unica Ecopower onderzoekt op dit moment hoe het energieverbruik gereduceerd kan worden. Ook kijkt Unica of er nog meer duurzame energie opgewekt kan worden. Dit alles in het kader van de uitgesproken ambitie van Unica en de gebouweigenaar om van rendabel naar energieneutraal te willen gaan.

Aanvrager	Unihold B.V.
Datum closing	8 mei 2014
Betrokken partijen	Unihold B.V., Unica Group B.V., Escoplan
Hoofdsom	€ 900.000

JAN-MAARTEN ELIAS

Directeur Unica Ecopower

“De door het Amsterdams Klimaat & Energiefonds verstrekte lening heeft de uitvoering van ons project versneld.”

ORANGEGAS AMSTERDAM

OrangeGas verkoopt groengas, in eerste instantie vooral aan transportondernemingen. Dankzij een investering van het AKEF, kan het netwerk worden uitgebreid met zeven groengas tankinstallaties in Amsterdam en net daarbuiten. Inmiddels zijn er locaties geopend op onder andere de Anthonie Fokkerweg, de Ookmeerweg en aan de A4. In 2016 zal OrangeGas de bouw afronden van onder andere een installatie op de Cornelis Douwesweg en een in Amsterdam-Noord.

De in december 2015 geopende taxistandplaats achter het centraal station geeft voorrang aan schone taxi's die op stroom of groengas rijden. De verdere uitrol van dit beleid zal de komende jaren een stuwende kracht zijn achter de ontwikkeling van deze voor OrangeGas belangrijke afzetmarkt.

Pelle Schlichting, directeur OrangeGas: "De ondernemende houding van het AKEF heeft ons project mogelijk gemaakt, en zal de noodzakelijke basis zijn voor het succesvol realiseren van duurzame projecten in Amsterdam."

Aanvrager	OrangeGas B.V.
Datum closing	7 januari 2014
Betrokken partijen	Feedstock: AEB/Waternet, groengas certificaten
	Offtake: AEB/Waternet, GVB, bedrijven, particulieren
Hoofdsom	€ 3.750.000

AMSTERDAM ARENA

Het eerste project waarin het AKEF heeft geïnvesteerd, is een PV-installatie van 1.131 kWp op het dak van de ArenA. De installatie draait volgens prognose. Er is in 2015 in totaal 942.078 kWh opgewekt.

De werkelijke zonnestroom opbrengst ligt met een yield van 832 kWh/kWp boven de oorspronkelijke verwachting (van 800 kWh/kWp).

De Amsterdam Arena heeft verregaande duurzaamheidsambities. Het AKEF is in overleg met de Amsterdam Arena over de financiering van nieuwe initiatieven.

Aanvrager	Stadion Amsterdam N.V.
Datum closing	20 december 2013
Betrokken partijen	EPC contractor: NUON NV & BAM NV
	O&M: NUON NV
Hoofdsom	€ 1.477.956

Financieel

Balans, winst- en verliesrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2015

(voor resultaatbestemming)

referentie	31-12-2015	31-12-2014
Vaste Activa		
Financiële Vaste Activa		
Verstrekte leningen	19.208.034	10.829.623
Deelnemingen	629.508	615.015
	19.837.542	11.444.638
Vlottende Activa		
Te ontvangen interest	332.466	399.435
Overige vorderingen	28.000	275
Liquide middelen	2.251.585	362.153
	2.612.051	761.863
Kortlopende schulden en overlopende passiva	140.895	37.514
Uitkomst van vlottende activa min kortlopende schulden	2.471.156	724.349
Uitkomst van activa minus schulden	22.308.698	12.168.987
Eigen Vermogen		
Geplaatst participatiekapitaal	21.639.200	11.839.200
Algemene reserve	329.787	-
Onverdeeld resultaat	339.711	329.787
	22.308.698	12.168.987

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015

referentie	Boekjaar 01-01-2015 t/m 31-12-2015	Boekjaar 04-07-2013 t/m 31-12-2014
Opbrengsten uit beleggingen		
Interest	876.100	399.435
Totaal bedrijfsopbrengsten	876.100	399.435
Operationele kosten		
Beheervergoeding	206.389	69.595
Dotatie voorziening	330.000	-
Overige kosten	-	53
Totaal bedrijfslasten	536.389	69.648
Netto resultaat over de verslagperiode	339.711	329.787

Deze balans is ontleend aan de jaarrekening 2015, d.d. 6 april 2016, waarbij Deloitte Accountants B.V. een goedkeurende accountantsverklaring heeft afgegeven.

Deze winst- en verliesrekening is ontleend aan de jaarrekening 2015, d.d. 6 april 2016, waarbij Deloitte Accountants B.V. een goedkeurende accountantsverklaring heeft afgegeven.

AMSTERDAMS KLIMAAT & ENERGIEFONDS

Fondsbeheer

Privium Fund Management B.V.
Gustav Mahlerplein 3
1082 MS Amsterdam

Bezoekadres

Pedro de Medinalaan 11
1086 XK Amsterdam

Portfoliomanagers

Dhr. R. Brandt
Dhr. M. Hendriks
Dhr. J. Meinders
Dhr. R. Steenvoorden

Postadres

Gustav Mahlerplein 3, 26e verdieping
1082 MS Amsterdam

Administratie

Stichting Bewaarder Amsterdams
Klimaat & Energiefonds
Utrechtseweg 31D
3811 NA Amersfoort

Contact

020 - 5659190
info@akef.nl
www.akef.nl

Investeringscommissie

Dhr. F. Bisschop, voorzitter
Dhr. S. Follender Grossfeld
Mw. M. Geense
Dhr. J. Kroes
Vacature

Accountant

Deloitte Accountants B.V.
Gustav Mahlerlaan 2970
1081 LA Amsterdam

